

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

01.07.2022. Nr. 1.7-2/633
Uz 14.06.2022 Nr. 3.15/1244

Krāslavas novada pašvaldībai

Par SIA “Krāslavas slimnīca”

Konkurences padome (turpmāk – KP) ir saņēmusi Krāslavas novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) iesniegumu, kurā lūgts sniegt KP atzinumu par līdzdalības izvērtējumu (turpmāk – Izvērtējums) Pašvaldības kapitālsabiedrībā SIA “Krāslavas slimnīca”.

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88. panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, t.sk. ietekmes uz konkurenci izvērtējumu un iespējamo konkurences neitralitātes risku izvērtējumu, kā arī konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem.

Nemot vērā, ka Pašvaldība ir veikusi VPIL 88. panta otrajā daļā paredzēto rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, kā arī viedokli ir sniegusi biedrība “Latvijas slimnīcu biedrība”, tad KP sniegs atzinumu par Pašvaldības līdzdalības saglabāšanu kapitālsabiedrībā.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra datiem 100 % SIA “Krāslavas slimnīca” kapitāldaļu pieder Pašvaldībai.¹

SIA “Krāslavas slimnīca” ir II līmeņa ārstniecības iestāde, kas sniedz valsts apmaksātus stacionāros veselības aprūpes, sekundāros ambulatoros veselības aprūpes, rehabilitācijas, veselības aprūpes mājās, zobārstniecības pakalpojumus. Tā nodrošina 24 stundu neatliekamo medicīnisko palīdzību, kas ietver sevī uzņemšanas nodaļas pakalpojumus ar rentģenoloģijas pakalpojumu sniegšanu, internista, ķirurga, ārsta traumatologa, neirologa, reanimatologa, anesteziologa speciālistu nodrošināšanu.

SIA “Krāslavas slimnīca” sadarbojas ar lielākajām Latvijas klīnikām un slimnīcām, kā piemēram, tai ar SIA “Daugavpils reģionālā slimnīca” ir noslēgts sadarbības līgumu ar mērķi nodrošināt kvalitatīvu un efektīvu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību sadarbības teritorijas iedzīvotājiem.

SIA “Krāslavas slimnīca” lielāko ieņēmumu daļu, t.i., 54,7 % no kopējiem ieņēmumiem, veido stacionārie veselības aprūpes pakalpojumi, ambulatorie pakalpojumi, līdzmaksājumi par ambulatorajiem pakalpojumiem veido 28 % no kopējiem ieņēmumiem. Savukārt maksas medicīnas pakalpojumi veido 4,5 %, bet sociālās gultas pakalpojumi veido 1,2 % no kopējiem ieņēmumiem.

¹ <https://info.ur.gov.lv/#/legal-entity/41503032140>

Pašvaldība norāda, ka SIA “Krāslavas slimnīca” ir vienīgā stacionāro medicīniskās aprūpes, sociālās aprūpes un rehabilitācijas pakalpojumu sniedzēja Krāslavas novadā. Krāslavai tuvākās stacionārās ārstniecības iestādes ar II pakalpojumu līmeni ir SIA “Preiļu slimnīca”, bet ar IV pakalpojumu līmeni SIA “Daugavpils reģionālā slimnīca” un SIA “Rēzeknes slimnīca”.

Tāpat Pašvaldībā ir 16 ģimenes ārstu prakses un feldšeru-akušieru punkti, tomēr šīs ārstu prakses un feldšeru-akušieru punkti nesniedz ambulatoros veselības aprūpes pakalpojumus. Krāslavas novada pašvaldības iestāde “Veselības un sociālo pakalpojumu centrs “Dagda” sniedz atsevišķus ambulatoros pakalpojumus, tomēr tā nodrošina tikai nelielu klāstu no ambulatorajiem pakalpojumiem, ko sniedz SIA “Krāslavas slimnīca”.

SIA “Krāslavas slimnīca” sniedz arī maksas medicīnas pakalpojumus, kā piemēram, zobārstniecības pakalpojumus, kas arī ir stratēģiski svarīgi Krāslavas novada administratīvās teritorijas attīstībai.

Izvērtējumā norādīts, ka Krāslavas novada administratīvā teritorijā bez SIA “Krāslavas slimnīca” ir tikai vēl divas zobārstniecības prakses, kas sniedz tikai daļēju zobārstniecības pakalpojumu klāstu (piemēram, netiek sniegti zobārstniecības ķirurģiskie pakalpojumi), tādējādi šīs zobārstniecības prakses tikai daļēji apmierina pieprasījumu.

Papildus, Pašvaldība secina, ka SIA “Krāslavas slimnīca” sniedz arī zobārstniecības pakalpojumus bērniem līdz 18 gadu vecumam, ko privātās zobārstniecības prakses atsakās sniegt, jo šie zobārstniecības pakalpojumi ir valsts apmaksāts veselības aprūpes pakalpojums, kura noteiktais kompensācijas apmērs nereti nenosedz pakalpojuma faktiskās izmaksas. Tādējādi SIA “Krāslavas slimnīca” novērš Pašvaldībā izveidojušos tirgus nepilnību, nodrošinot zobārstniecības pakalpojumu sniegšanu nepieciešamā apjomā.

Attiecībā uz maksu par zobārstniecības pakalpojumiem, kurus apmaksā patients, Pašvaldība norāda, ka tā ir noteikta adekvāti, ņemot vērā izdevumus. Izvērtējuma laikā nav konstatēts, ka SIA “Krāslavas slimnīcas” zobārstniecības pakalpojumu maksa kropļotu tirgus cenu politiku un sniegtie pakalpojumi ierobežotu jaunu tirgus dalībnieku ienākšanu. Tāpat SIA “Krāslavas slimnīcas” pēdējos gados nav veikusi būtiskus ieguldījumus zobārstniecības pakalpojumu nodrošināšanā.

SIA “Krāslavas slimnīcas” sniedz ēdiena pagatavošanas un piegādes pakalpojumus Krāslavas veco ļaužu pansionātam “Priedes”, kas tiek sniegti iepirkuma rezultātā. Pašvaldība norāda, ka Krāslavas veco ļaužu pansionātam “Priedes” organizētajā iepirkumā par ēdināšanas pakalpojumu nepiedalījās neviens cits pretendents bez SIA “Krāslavas slimnīca”, t.i. šobrīd nav citu tirgus dalībnieku, kas piedāvātu šādus pakalpojumus, tādējādi tā novērš tirgus nepilnību.

SIA “Krāslavas slimnīca”, lai sniegtu Pašvaldības teritorijas iedzīvotājiem iespēju saņemt plašākus pakalpojumus vienuviet un arī maksimāli racionāli, lietderīgi un efektīvi pārvaldītu savus līdzekļus, ir iznomājusi savas telpas vairākiem privātajiem tirgus dalībniekiem: ģimenes ārstiem; SIA “Centrālā Laboratorija”; aptiekai un frizētavai un kosmetologa privātprakses veicējai.

Pašvaldība ir arī norādījusi, ka 02.01.2014. starp SIA “Krāslavas slimnīca” un Krāslavas veco ļaužu pansionātu “Priedes” tika noslēgts līgums, kura ietvaros SIA “Krāslavas slimnīca” nodeva bezatlīdzības lietošanā telpas un tā katru mēnesi izraksta rēķinu par komunālajiem, saimnieciskajiem un citiem ar šo telpu saistītiem izdevumiem.

Biedrība “Latvijas slimnīcu biedrība” norādījusi, ka Pašvaldības līdzdalība SIA “Krāslavas slimnīca” ir saglabājama, jo tā ir pilnībā nokomplektēta ar mūsdienīgo aparāturu un spēj nodrošināt kvalitatīvu medicīnisko palīdzību 24 stundas diennaktī Krāslavas pilsētas un reģiona iedzīvotājiem. Slimnīcā strādājošiem ārstiem ir augsta kvalifikācija un ilggadējā pieredze medicīnisko pakalpojumu sniegšanā.

Ievērojot minēto, Pašvaldības ieskatā, līdzdalība SIA “Krāslavas slimnīca” uzskatāma par atbilstošu VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktam, jo tirgus nav spējīgs nodrošināt

sabiedrības interešu īstenošanu šajā jomā un tās sniegtie pakalpojumi ir stratēģiski svarīgi pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai.

Nemot vērā Pašvaldības Izvērtējumā norādīto informāciju, kā arī pašvaldības lomu efektīvā veselības aprūpes sistēmā un pakalpojumu pieejamības veicināšanā, piemēram, vienmērīga teritoriālā pārklājuma radīšanā un „vienas pieturas” principa realizēšanā, tādējādi nodrošinot konkrētās administratīvās teritorijas iedzīvotājiem pilnu veselības aprūpes ciklu, KP atzīst, ka SIA “Krāslavas slimnīca” darbības rezultātā tiek sniegti pakalpojumi, kas ir atzīstami par stratēģiski svarīgiem. Vienlaikus, kā jau to KP ir atzinusi iepriekš, arī stratēģiski svarīgus pakalpojumus noteiktos gadījumos ir iespējams sniegt arī privātajiem tirgus dalībniekiem, līdz ar to publiskajām personām ir nepieciešams ne tikai atzīt konkrētu pakalpojumu par stratēģiski svarīgu, bet arī ir nepieciešams veikt tirgus izpēti, tādējādi pamatojot iespējamās tirgus nepilnības pastāvēšanu konkrētajā pakalpojumu tirgū, proti, situāciju, kad pieprasījums pēc noteikta pakalpojuma ir lielāks nekā esošais piedāvājums.

Ievērojot, ka SIA “Krāslavas slimnīca” ir veikusi tirgus izpēti, konstatējot, ka pastāv nepilnīgs pakalpojumu piedāvājums no privātā sektora puses, pirmšķietami ir pamats uzskatīt, ka SIA “Krāslavas slimnīca” sniegto pakalpojumu tirgū pastāv tirgus nepilnība.

Attiecībā uz maksas zobārstniecības pakalpojumu nodrošināšanu, KP ņem vērā, ka valsts apmaksātie zobārstniecības pakalpojumi nenosedz pakalpojumu faktiskās izmaksas, līdz ar to maksas zobārstniecības pakalpojumu sniegšana ir pamatota ar nepieciešamību nodrošināt pozitīvo saimnieciskās darbības rezultātu, kā arī līdzekļus materiāltehniskās bāzes atjaunošanai, lai nodrošinātu valsts apmaksāto pakalpojumu sniegšanu. Tādējādi KP uzsver nepieciešamību, turpinot sniegt attiecīgos maksas pakalpojumus, ko nodrošina privātie tirgus dalībnieki, regulāri veikt konkurences neitralitātes risku novērtējumu.

KP atbalsta pašvaldības iniciatīvu iznomāt SIA “Krāslavas slimnīca” telpas privātajiem tirgus dalībniekiem, tādējādi ne tikai pilnveidojot konkrētu medicīnas pakalpojumu pieejamību, bet arī veicinot privāto tirgus dalībnieku pastāvēšanu konkrētajā tirgū.

KP vērš uzmanību, ka Pašvaldības telpu bezatlīdzības nodošana lietošanā it īpaši attiecībā uz pakalpojumiem, kur pastāv konkurence ar privāto sektoru, varētu norādīt uz iespējamiem konkurences neitralitātes riskiem, radot Pašvaldības kapitālsabiedrībām ekonomiskas priekšrocības salīdzinājumā ar privātajiem komersantiem, kas maksā nomas maksu par pakalpojuma sniegšanai nepieciešamajām telpām.

Tādējādi, ņemot vērā, ka SIA “Krāslavas slimnīca” nodrošina gan ēdināšanas pakalpojumus, gan faktu, ka tā nodevusi bezatlīdzības lietošanā tās telpas veco ļaužu pansionātam “Priedes”, tad, lai uzlabotu kapitālsabiedrību pārvaldību, optimizētu administratīvos resursus un izmaksas, KP aicina Pašvaldību izvērtēt jautājumu par SIA “Krāslavas slimnīca” un veco ļaužu pansionāta “Priedes” iespējamo reorganizāciju, piemēram, tās apvienojot vienā kapitālsabiedrībā.

Noslēgumā KP aicina Pašvaldību un kapitālsabiedrības regulāri veikt konkurences neitralitātes risku novērtējumu², konsultējoties ar komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem (t.sk. pašiem komersantiem), tādējādi novērtējumā gūstot vispilnīgāko un visaptverošāko informāciju. KP norāda, ka minētais konkurences neitralitātes pārkāpumu risku novērtējums ir atzīstams par būtisku ekonomiskā izvērtējuma sastāvdaļu, ar kura palīdzību publiskai personai ir iespējams ne tikai identificēt iespējamās konkurences neitralitātes pārkāpumu riskus, bet arī tos novērst.

² Sīkāka informācija pieejama Konkurences neitralitātes izvērtēšanas vadlīnijās. Pieejamas: https://ej.uz/konkurences_neitralitate

Tāpat KP aicina iepazīties ar KP Apkopojumu par 2020. un 2021. gadā sniegtajiem atzinumiem par publisko personu kapitālsabiedrību darbību veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas jomā.³

Priekšsēdētājs

J. Gaiķis

³ Pieejams: <https://www.kp.gov.lv/lv/media/10028/download>